

Babi, dědo, slyšíme se?

Dřív jsem se cítil starý, teď jsem omládl o dvacet let

Robert Mandara

Narodil jsem se se závažným postižením sluchu. Mnoho mých příbuzných je nebo bylo neslyšících. Ve čtyřech letech jsem dostal první sluchadlo, které jsem nosil na těle, a pak asi v sedmi závěsné sluchadlo za ucho. Celkem jsem sluchadla používal přes 40 let.

Implantaci mi poprvé nabídli v roce 1996. Kdybych tenkrát souhlasil, byl bych jedním z prvních implantovaných pacientů ve Finsku. Ale v té době jsem byl zásadně proti implantaci – hlavně proto, že jsem se bál operace, bál jsem se neznámého, ovlivnily mě negativní články v médiích a nechtěl jsem měnit baterie několikrát denně. Nelíbila se mi představa, že bych se měl stát pokusným morčetem nebo laboratorní krysou, na které zkusí novou technologii, takže jsem odmítl. Docela dobře jsem si vystačil s výkonnými sluchadly. Jenže sluch mi postupně slábl a zhoršoval se mi tinnitus. Už jsem si nevěděl rady, byl jsem našťvaný a frustrovaný. Ničilo mi to pracovní i rodinný život. V té chvíli jsem stál před volbou. Buď se připojím ke komunitě neslyšících, nebo zvolím implantát. Nikdy jsem se necítil součástí společenství neslyšících, kteří se dorozumívají znakovým jazykem, vždycky pro mě bylo zásadní co nejvíce slyšet. Pak jsem ale mluvil se spoustou lidí, kteří již měli implantát, a ti mě nakonec přiměli změnit názor. Už jsem neměl co ztratit, takže jsem si v roce 2014 nechal voperovat první implantát. Druhý následoval v roce 2016, takže jsou oba stále celkem nové.

To nejzásadnější, co mě přesvědčilo, abych si nechal voperovat implantát, bylo, když jsem viděl chování uživatelů kochleárních implantátů při komunikaci, jejich řeč těla. Když sledujete uživatele sluchadel při nějaké společenské akci, obvykle sedí u stěny nebo někde stranou a vyhýbají se kontaktu s ostatními lidmi. Šel jsem na velké setkání lidí s kochleárními implantáty a z jejich chování bylo okamžitě zjevné, jak se cítí uvolněně a jak rádi komunikují. V té době jsem se cítil nesmírně nepříjemně a osaměle, byl jsem neustále nabručený. Kdokoli, kdo se rozhoduje o implantaci, by se měl osobně setkat s co nejvíce uživateli kochleárních implantátů. Internet vám dá odpovědi na spoustu otázek, ale lidský kontakt nenahradí.

Nakonec jsem tedy s implantací souhlasil. Měl jsem pocit, že si všichni v nemocnici myslí, že se budu na implantaci těšit jako děcko na Vánoce. Ale já jsem měl ve skutečnosti hrozný strach. Bál jsem se, co všechno by se mohlo stát během operace a rekonvalescence a jak to nakonec bude celé fungovat.

Samotný postup byl rutinní a rychlý: lékařská prohlídka, vyšetření na CT a MRI, očkování a nakonec operace. Trpím klaustrofobií, takže vyšetření na magnetické rezonanci pro mě bylo mnohem horší než celá operace!

Všechno kolem medicíny mi vždycky nahánělo husí kůži, takže jsem byl při nástupu do nemocnice pořádně nervózní, asi jako spousta lidí. Požádal jsem o premedikaci, abych byl při převozu na operační sál klidnější. Když jsem se probudil, můj první pocit byl, jako bych se právě probudil z velmi hlubokého a posilujícího spánku! Přál bych si, abych měl i normálně takhle dobrý spánek! Také mě překvapilo, jakou jsem měl chuť k jídlu. Spořádal jsem všechno, co mi dali. Při první operaci došlo k porušení chuťového nervu, takže to mě zaskočilo a nějakou dobu mi trvalo, než jsem si zvykl.

Musel jsem v nemocnici zůstat přes noc, protože bydlím dost daleko. Kdybych to měl domů blíž, pustili by mě rovnou. Po první operaci jsem byl na malém pokoji sám a byla tam moc milá sestřička, která náhodou mluvila výborně anglicky, takže jsme si večer hezky popovídali. Po druhé operaci mě umístili na pokoj společně s několika dalšími lidmi, personál měl plné ruce práce, takže to už tak příjemné nebylo, ale moc jsem si z toho hlavu nedělal. Neměl jsem po operaci žádné obtíže, jenom se mi několik dní trošku motala hlava.

Po každé operaci jsem musel čekat celý měsíc na aktivaci přístroje. Osobně bych velice uvítal, kdyby šlo přístroj aktivovat třeba za den nebo za dva, to čekání bylo dlouhé.

Byla to úchvatná cesta, učit se znovu slyšet s kochleárním implantátem! Po aktivaci jsem měl pocit, že slyším jen jakási nahodilá pípnutí, ale nerozuměl jsem vůbec ničemu! Cestou domů z nemocnice jsem si všiml, že slyším šustivé zvuky, takže jsem jako malé děcko začal syčet a čmuchtat a dělat takové podobné zvuky, jenom abych si pořádně užil ten nový vjem.

S přibývajícimi dny a týdny jsem si postupně začal dávat dohromady význam zvuků, ale poslouchání mě velmi rychle unavilo. Třeba jsem si četl knihu a zároveň jsem poslouchal stejnou audioknihu na CD. Když jsem ta slova viděl před sebou, rozuměl jsem i hlasu, ale jakmile jsem knihu neměl, nerozuměl jsem vůbec ničemu.

Od té doby, co mám kochleární implantáty, mám mnohem více energie, jsem šťastný a mám mnohem větší kontakt se světem.

Lidé často mluví o tom, jak se s implantátem učili slyšet, ale já často mluvím o tom, jak jsem se učil NE-SLYŠET. Protože když implantát zapnete, slyšíte úplně všechno. Svět není tichý, je plný neznámých zvuků. Slyšíte, že běží myčka nádobí, vítr šelestí ve větvích stromů, pes škrábe drápky, tikají hodiny, vaše oblečení šustí při pohybu, v potrubí bublá voda a tak podobně. Slyšící člověk nevěnuje takovým zvukům z okolí skoro žádnou pozornost, ale uživatelé kochleárního implantátu se musí teprve naučit takové zvuky ignorovat. Když se naučíte nevnímat nahodilé zvuky z okolí, mnohem snadněji se dokážete soustředit na to důležité.

Pokud přemýšlíte, zda si nechat voperovat kochleární implantát, hledejte si informace a rozhodujte se na základě faktů, nedejte na své původní pocity. V Evropě dnes žije asi 230 000 lidí s kochleárními implantáty a většina z nich kdysi stála před stejnou otázkou a potýkala se se stejnými obavami. Nejvíce doporučuji setkat se osobně s co nejvíce uživateli kochleárního implantátu a pořádně si s nimi popovídat. Nedejte na rady jen jednoho nebo dvou lidí. Pokud sami žádné uživatele neznáte, obraťte se na organizace, které se v tomto oboru angažují. Jistě vám dokáží taková setkání zprostředkovat. Víím, že je těžké setkávat se a povídat si s cizími lidmi, když sotva slyšíte, ale seberte všechnu svou odvahu a překonejte obavy. Mějte na paměti, že výsledky se mohou z různých důvodů lišit – například podle příčiny a délky trvání hluchoty nebo kvůli souběhu s dalším postižením. Když si vyslechnete příběhy mnoha uživatelů, složí se vám obrázek o tom, jakých výsledků lze dosáhnout a kde byste v tom celém spektru nejspíše skončili vy.

Před sedmi lety jsem byl úplně jiný člověk. Byl jsem vyčerpaný, vystresovaný a osamělý, takový starý jezevec. Od té doby, co mám kochleární implantáty, mám mnohem více energie, jsem šťastný a mám mnohem větší kontakt se světem. Dřív jsem se cítil hrozně starý, ale teď jsem omládl o 20 let. Rozhodně bych teď své implantáty nevyměnil za nic na světě!

Velká většina uživatelů kochleárních implantátů říká, jak je jim líto, že si nenechali dát implantát dříve. Takže to moc neodkládejte, nebo vám také bude líto, že jste se nenechali operovat o deset let dříve!